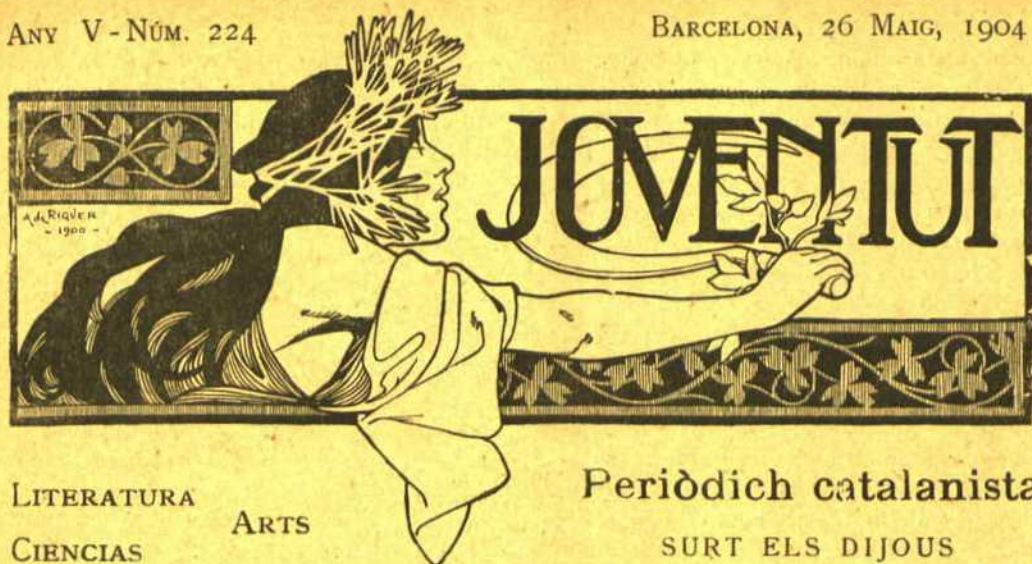

LITERATURA

ARTS

CIENCIAS

Periòdich catalanista

SURT ELS DIJOUS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:

Plassa del Teatre, 6, entressol.

PREU D'AQUEST NÚMERO AB SON SUPLEMENT:

30 cèntims de pesseta.

SUMARI:

TEXT: L'Assamblea de Barcelona, per Oriol Martí.—
«Unió Catalanista»: VII Assamblea de Delegats.—
Als que protestan, per Lluís Via.—Per què no devien
haver anat a Montserrat els somatents, per Joseph
Maria de Palou y Solivella.—Rectificant, per Rafael
Vallès y Roderich.—Autògraf d'en Mistral.—Las pa-
ràbolas del bellissim enemich: El fill pròdich, per
Gabriele D'Annunzio, traducció de P. Prat Jabal-li.
—Daniel Urrabieta Vierge, per Sebastià Junyent.—
Teatres, per Emili Tintorer.—Novas.

GRABATS: Autògraf d'en Mistral.**SUPLEMENT ARTISTICH:**

TEXT: Als felibres provençals, per Joan Maragall.—
El cinquantenari del Felibrige, per Joseph Aladern.—
Dos fundadors del Felibrige, per Victor Oliva.—
Lou cinquantenari dou Felibrige, per F. Mistral.

GRABATS: Retrats de felibres, monuments, costums
típics del país, etc.

L'ASSAMBLEA DE BARCELONA

Possehits encara del entusiasme qu'ha fet vibrar nostre cor y ha exaltat nostra pensa, no tenim la suficient serenitat d'esperit pera explicar la grandiosa impressió que'ns ha causat la darrera Assamblea de la *Unió Catalanista*, acte que indubtablement senyalarà una de las datas més memorables de nostre renaixement polítich y social.

No s'ha dit res de nou, es veritat, puig vell es l'amor que portem a la terra. Lo ocoregut no ha de meravellarnos, donchs es conseqüència inevitable de las causas que determinan la vida dels pobles. Però, aixís

com en l'individu's celebren aquells fets que indican qu'ha assolit la plenitud de son desenrotll o un grau més de son perfeccionament; aixís com ab goig se veu que un organisme desempenya cada volta més armònicament las diversas funcions que li són propies per més que naturals sian, donchs revelan un sanitos esplet de vida; aixís com las manifestacions del amor, sempre las mateixas però sempre novas pels que s'estiman, alegran la existencia y fan oblidar las impuresas de la realitat y donan coratge pera soportar las malalties e immunitat contra tota mena d'infeccions morals, aixís podem ben dir ab joya inefable: «Catalunya renaixenta ha entrat ja en sa ardida juvenesa; ja no batega sols son cor al impuls dels sentiments; ja no s'extasia en las remembransas del passat, ni's gronxa somniadora en las esperansas d'un pervindre boyrós; avuy ja ha arribat a sa major edat, ja las tutelas li són sobreras, y si encara no pot ésser senyora y majora de son patrimoni, no es per manca de capacitat, sinó per abús dels administradors que la malmenan, y no pot ésser molt llunyà'l dia en que'ls en demani comptes.»

L'Assamblea de Barcelona es més que una continuació de las anteriors, es el començament d'una nova serie. Ja no'ls hi calen cartipassos als catalanistas pera que no s'esgarrihi llur ploma; ja poden lliurement deixarla

corre pera estampar llurs aspiracions; y llurs erradas, si en fan alguna, no tindran més importancia que las d'ortografia. Son pensament, d'ara en avant, no hi ha perill que sia mal interpretat per culpa d'ells: qui no l'entengui, serà perque no vol o perque no li convé.

S'ha dit ab rahó que'l Catalanisme no ha nascut de cap dels diversos fets politichs a quins per uns o altres s'atribuix l'origen; que'l Catalanisme nasqué ab la primera protesta de Catalunya quan, arrebastadas sas llibertats, tingué de concentrar sa vida en lo més pregón de son cor o en un recó de son cervell. Es cert que'l Catalanisme, posteriorment, anà remarcantse ab caràcters cada cop més enèrgichs seguint els graus d'una evolució natural; es cert que tot lo qu'avuy s'ha dit, virtualment venia comprés en lo qu'avans se proclamava, donchs el Catalanisme no eixí del esperit d'uns quants homes sinó de l'ànima de tot el poble; es indubtable que gratant en qualsevol català (no parlem dels descastats) per dura que sia la crosta no trigarà en descobrirshi un catalanista: però, ab tot y ab això, es evident també qu'en tot temps y lloch sempre ha calgut una espurna individual que desvetllés las energias endormiscadas de las colectivitats, sempre ha calgut un esperit coratjós que s'atrevis a iniciar la lluyta contra la mala fe y contra l'enemich més terrible del progrés: la rutina. Per això en totas las èpocas s'han remarcat certas datas que senyalan fets culminants de la vida, y encara que no són improvisats, donchs la naturalesa no procedeix per salts, constituheixen els moments històrichs en que las energias somortas trenquen llur mortalla y s'ofereixen assedegadas de llum y de vida.

Aixís ha passat ara. En la conciencia de tots existia aqueix sentiment de llibertat, de vera tolerancia, aqueixa aspiració al perfeccionament del home que informa l'esperit del nacionalisme català; però mancava la concreció en una declaració pública y categòrica que vingués a ésser com la fe de vida del Catalanisme, marcant una nova era de sa existencia tal com l'acte que determina pera'l fetus el comensament de sa vida extra-uterina.

Regositjemnos, donchs, tots els aymants

de Catalunya, y no regatejem nostras enhorabonas als pares y padrins, y a tots els qu'han contribuït al felis deslliurament: però felicitemnos encara més de que la naturalesa hagi dotat al nou nascut de tan robust organisme, que tan feconda y plena vida li assegura.

D'ara en avant ja estarem a cubert de tots els atachs de nostrés enemichs, els de fóra y els de casa. Els que titllavan al Catalanisme de reaccionari o anacrònic, els que feyan retrets a la *Unió Catalanista* per suposar que tancava a sos adeptes dintre un encazellat de fórmulas vagas, si són de bona fe, deurán rectificar sa opinió; els que sols obedian a baixas passions, aqueixos en llur pecat ja portan la penitencia.

Si avuy es dia de jóya pera tots els catalanistas, ho ha d'ésser ab major motiu pera JOVENTUT. Nosaltres que sempre hem fet gala d'un radicalisme sense límits, sens espantarnos de las conseqüèncias, nosaltres que sempre hem proclamat la més ampla tolerancia ensemps que una ferma intransigencia en lo fonamental de nostre credo, nosaltres qu'hem menyspreuat totas las calumnias, qu'hem sacrificat nostras personals afeccions en pro de la causa, avuy ens donem per ben pagats de nostres sacrificis, si sacrifici pot anomenarse'l compliment d'una missió, donchs els fets han vingut a donarnos la rahó.

Com sempre, seguirem el camí per'assolir nostre ideal, sense comparar la magnitud de la empresa ab lo migrat de nostras forsas; seguirem criticant ab més duresa'ls vicis propis que'ls dels altres, perque estem ben convensuts, y la experiencia ho demostra, que aquell divisions ab que'ls rutinaris amenessan als progressius no perjudican a la causa, ans bé la fortifiquen, donchs realisan una sanitosa selecció, donchs si n'hi ha que s'apartan dels que predican la veritat, es perque de la mentida viuen, y són uns mals companys que sols se pagan d'èxits superficials y de poca durada, que podran satisfer mesquinas concupiscencias, però no als que com nosaltres senten nobles aspiracions y somnian en victorias que no s'obtenen ab abstencions ni protestas, sinó lluytant ab el cap alt y a pit descobert.

ORIOL MARTÍ

UNIO CATALANISTA

VII ASSAMBLEA DE DELEGATS

OU un acte de gran ressonancia la VII Assemblea de la *Unió Catalanista* que tingué lloch el diumenge y dilluns passats en el teatre de las Arts de Barcelona. Els acorts en ella presos seran sens dubte de trascendencia pera'l Catalanisme.

En un periòdic com el nostre, que no es d'informació, se fa difícil donar una

idea dels discursos, tots ells notabilíssims y enlayrats, qu'en la Assemblea's pronunciaren. Pera que nostres subscriptors puguin conservarlos com a veritables documents històrics que són, procurarem en successius números donarlos íntegros Per avuy ens limitarem a donar una lleugera ressenya de lo actual.

A las deu del matí del diumenge s'obre la primera sessió en el teatre de las Arts magnífica, y severament ornat, baix la presidència d'en Domingo Martí y Julià, qui té als seus costats als demés individus de la Junta Permanent. Ocupan llocs en l'escenari els senyors de la ponència Ildefons Suñol, Abadal, Bonhome, Estrany, Trulls y Marsans, a més dels secretaris. La platea y palcos són ocupats pels delegats, y el públic, nombrosíssim, omplena'l primer pis del teatre.

El secretari senyor Gubern llegeix els «acorts del Consell general encaminats a la celebració de l'Assamblea. Tot seguit els delegats presenten sos respectius nomenaments, y a proposta del senyor Roca s'acorda per aclamació que quedin designadas pera presidir la Assamblea la Junta Permanent y la Ponència.

En Martí y Julià usa de la paraula justificant que's celebri la present Assamblea a Barcelona, saludant al mateix temps als delegats de tot Catalunya. Després fa una alusió a la bandera de la *Unió*, regalada per las donas catalanas, a qui dedica un recort, fent notar que per primera volta figura en un acte tan solemne.

Se produheix un incident. Un delegat demana que's dongui compte d'una protesta que sembla enviaren uns quants despitats. Com la protesta sols tindria rahó d'ésser en un Consell general, únich a qui deu donar comptes la Junta Permanent, se'n fa cas omís, aprofitant un vot de gracies y confiança a la Junta Permanent, vot que proposa'l senyor Manau, qui diu: «Hem de procurar que una Assamblea Catalanista no s'assembli a un Congrés espanyol».

Se llegeix la *Declaració* que la Junta Permanent presenta a la Assamblea, que ja publicarem y lloarem

com se mereix en nostre anterior número y que tornem a inserir a continuació:

«L'Assamblea general de Delegats de la *Unió Catalanista*, considerant qu'es una necessitat que's determini la naturalesa de l'acció social que realisa en el nostre poble; atenant a qu'es una veritat indiscutible que'l concepte de nacionalitat suposa la suma armònica y coherent de tots els pensars y sentirs honrats y socials d'un poble; inspirantse en el gran esperit social de llibertat y de tolerancia qu'es característich del poble català y que resplandeix en la tradició catalana pura y no estrafteta per las influencias que un sigle y un altre sigle han malmenat l'ànima de Catalunya; convenuda de qu'es un dever patriòtich aplegar a tots els que ab plena consciencia cooperan a la renaixensa integral de la nostra nacionalitat; y afirmant que no pot el Catalanisme usar per endavant de cap dret dels que són exclusius de la sobirania de Catalunya, **DECLARA:**

»1. L'acció social del Catalanisme, y per tant l'acció que realisa la *Unió Catalanista*, es una acció nacionalista.

»2. Essent nacionalista l'acció qu'en el nostre poble realisa la *Unió*, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots els catalans moguts per las aspiracions del nacionalisme català, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materias religioses, polítiques y socials.

»3. Las Bases transitorias de las Assembleas no són més que'l reconeixement de la legalitat actual en el període constituyent de la Catalunya autònoma, haventse de deixar a la sobirania de Catalunya la concreció del pensar nacional en tot lo que per endavant no pot ni deu definir lo Catalanisme.»

En Martí y Julià la defensa ab un rahonat discurs, en el que troba accents de vera eloqüència y energia, y qu'es rebut ab generals aplaudiments.

Se presenta una esmena pel delegat Faustí Planell qui, diu, parla en nom de «L'Escut Emporità» de la Bisbal. Voldrian els d'aquesta Associació que's reconegues explícitament en la *Declaració* l'autonomia del individu, del municipi, de la regió y de la nació.

Se suspèn la sessió.

A dos quarts de quatre torna a obrirse, usant de la paraula en Manel Folguera y Duràn, qui fa atinadas consideracions en favor de la *Declaració* presentada per la Junta Permanent y demostra que la esmena presentada pels de la Bisbal es innecessaria, puig el seu esperit està ja comprès en la ja dita declaració. «El sol fet —diu— d'ésser nosaltres nacionalistas demostra que

som partidaris de totes les gradacions del autònomisme.

Després, fixant-se en la paraula legalitat que figura en una de les conclusions, el senyor Folguera fa protestes de patriotisme molt lloables: encara que fillas d'una preocupació, puig la dita paraula legalitat no's refereix de cap manera a la legalitat espanyola, sinó a la legalitat catalana de las Bases de la Unió. Las paraulas del senyor Folguera són aculidas ab aplaudiments sorollosos. S'aclara'l concepte.

Ab la excusa de presentar una esmena, el senyor Durany y Bellera—subjecte que treu la cara en defecte dels senyors despistats que permaneixen ausents de l'Assamblea—llegeix unas quartillas en que s'insulta groglerament a institucions y personas respectables. Se nota gran agitació. En Antoni Suñol fa protestes de tolerancia, a nostre entendre poch justificadas, puig si's deuen respectar les opinions e idees dels altres, no's deuen tolerar els insults de ningú y menys si's tracta de rancuniosos vulgars.

Per fi s'acaba l'incident després d'un calurós parlament d'en Joseph M.ª Roca, a proposta de qui's fa una ovació unànim y delirant a la Junta Permanent per l'acert qu'ha tingut de colocar en la ponencia als senyors Suñol (Ildefons) y Abadal.

S'aproba la *Declaració* de la Junta Permanent per aclamació y ab gran entusiasme, ab sols tres vots en contra que a petició d'en Pujulà y Vallès constan en acta nominalment.

Se passa al projecte de Bases referent a «El Catalanisme y el Problema social». Se llegeix la primera Base:

«L'Assamblea, tenint en compte que'ls elements constitutius de la població de Catalunya de formació particularista, són els que li han donat caràcter propi y han afermat y conservat sas institucions diferencials, y qu'en sa conseqüència convé a la característica de la Nacionalitat catalana'l predomini d'ells sobre'ls altres elements de que's compon, declara:

»Primer. Que deu procurarse per tots els medis possibles fer néixer en tothom la idea de que l'individu ha de posarse en condicions de que ab sas solas energies pugui atendre a la seva vida y respondre a las sevas necessitats de perfeccionament moral y material; cercant protecció en las entitats socials dintre las que l'individu forasament se troba solament en lo període del seu desenrotllol per'adquirir aquellas condicions.

»Segon. Que deu procurar aixís mateix, y com a conseqüència de lo anterior, que prevalguin las tendencias al treball en l'agricultura, industria y comerç, bases veritables de la riquesa moral y material dels pobles; y que decayguin els empleus y professions qual subsistencia depèn exclusivament de la comunitat.

»Tercer. Que deu inspirarse tota l'legislació referent al ordre social y del treball en el principi de la major reducció possible de la intervenció del Estat, y del predomini de la regularització del un y l'altre per las relacions qu'estableixen els individus y las associacions nascudas de sa agrupació lliure.»

En Pujulà y Vallès pren la paraula, ab el propòsit evident de fer parlar als senyors de la ponencia, fent notar que si bé ja suposa que'ls delegats capeixen ben a fons la Base de que's tracta, en cambi no deixa de reconèixe que a Catalunya hi ha encara molts ignorants a qui es necessari explicar lo que no entenen per si mateixos. Alguns ignorants hi pot haver entre'ls qu'han

vingut a presenciar l'Assamblea: se'ls deu, donchs, una explicació. Y no es estrany qu'en nostre poble hi hagi ignorants, tota volta qu'ha estat tant temps dominat per Castella, la nació més ignorant del món (1).

Això dona lloch a que parli en Ildefons Suñol qui explica l'esperit y fonament de la Base primera, síntesis de las demés. El discurs d'en Suñol no es possible extractarlo. En ell feu l'apologia dels pobles particularistas, demostrant que sols enfortintnos moral y materialment tots els catalans, arribarem a ésser un poble avençat y gran. Sols un poble es gran quan són forts els individus que l'integran. El parlament d'en Suñol impressionà fonament al auditori, que l'acullí ab espontanis y sorollosos aplaudiments.

Queda aprobada la primera Base per unanimitat.

Se llegeix la Base segona:

«L'Assamblea, tenint en compte que'l primer dret del home es el dret a la vida, y que aquest dret està estretament lligat ab el treball, y que, en sa conseqüència, el treball deu executarse en un medi apropiat y ha d'encloure tot lo necessari pera que'l dret a la vida's fassi efectiu en l'home y pugui aquest adquirir el desenrotllol armònic del seu sér, tant en l'ordre econòmic o material, com en l'intellectual y moral, declara:

»Primer. Que s'han d'excloure totes las explotacions econòmiques que tendeixin a encarrir o a malejar els elements necessaris a la vida, tant en l'alimentació, com en l'habitatció y vestir.

»Segon. Qu'ha de procurarse aixís mateix la conservació y perfecció de la vida en tothom, pera que aquesta, aixís en sas condicions generals com en las condicions especials del treball, se desenrotlli en las circumstancias més favorables pels individus, y que s'estableixin tots els medis que siguin garantíja d'aquella conservació y protecció aixís en higiene com en prevenció d'accidents desgraciats.

»Tercer. Qu'especialment ha de procurarse la conservació y perfecció de la vida en els sers dèbils, fent que las condicions del treball siguin establertes de manera que no'n resultin perjudicats las donas, els noys y demés individus perpètua o accidentalment febles, y especialment que no'n sofreixi perjudici la gestació y la maternitat.

»Quart. Que'l treball asseguri al individu la conservació y desenrotllol de sa vida en cas d'inutilitat, ja sigui per incapacitat accidental o perpètua nascuda d'accidents del mateix treball, com orfandat e invalidesa per qualsevol causa que sigui.

»Quint. Qu'en la organització social del present, el capital té'l dever de concorre a tot lo que sigui necessari, perque dins de la col·lectivitat s'assegurin las millors condicions de conservació y perfecció de la vida dels individus, y el desenrotllol armònic del seu sér en tots els ordres, y que, en sa conseqüència, també té'l dever social de promoure y cooperar a totes las obras que s'encaminin a aquests fins y assegurin la prevenció y remey d'accidents e invalidesas, y el foment de fins morals, intellectuals y artístichs.»

Defensa aquesta Base ab atinadas consideracions en Lluís Marsans. S'aproba després d'un incident provocat per en Julià Soley, que pretenia aclarar la Base en el sentit de puntualisar lo referent al treball de la dona y dels noys Costa un xich de ferli entendre que la Base no pot concretar detalls, però qu'en el seu esperit hi va comprès el treball de tota mena de sers humans. S'aixeca la sessió. Són las set de la tarda.

A un quart d'onze del matí del dilluns comensà la

(1) Un diari local diu que aquestas paraulas d'en Pujulà's perderen en el buyt, lo qual no es veritat, donchs promogueren forts aplaudiments. Pot dir el gacetiller, com diu, que las paraulas d'en Pujulà foren de mal gust, pot combatre sas idees, però no té dret a falsejar els fets ni a enganyar als lectors.

tersa sessió, presentant sas credencials nous delegats arribats a Barcelona aquell dia.

El president senyor Martí y Julià manifestà que l'Assamblea no podia separarse dels temas acordats, y que per lo tant la Junta no dava compte d'una protesta rebuda, firmada per alguns delegats y publicada en la premsa diària, però que la sotmetria al proxím Consell general, sense qu'això vulgui dir que la *Unió* descendeix may al terreny dels personalismes migrats. Aplausos. Se retira de l'Assamblea un delegat que declara estar conforme ab la esmentada protesta.

Se passa a discutir la tercera Base:

«L'Assamblea, tenint en compte que las afinitats de vida enforteixen els llaços de solidaritat, y que en sa conseqüència'l treball engendra agrupacions humanes que representen una forsa social que té drets y devers, y entre ells els d'actuar armònicament ab las demés forses socials en las funcions de la col·lectivitat en que viu, pera lo qual ha de tenir els medis apropiats pera desenrotllar la seva actitud, declara:

»Primer. Que las associacions nascudas de l'afinitat que dona'l treball, lo mateix que las demés associacions nascudas de las afinitats de la vida, son entitats naturals ab perfecta personalitat jurídica, ab drets y responsabilitats socials, que dins de sa perfecta formació han de tenir representació en els organismes administratius y polítics del municipi, la comarca y la nacionalitat.

»Segon. Que las associacions nascudas de l'afinitat de formas de vida que's troban en contacte en determinades funcions socials, deuen tenir per finalitat immediata la lliure y armònica regulació de dites funcions socials, aixís com la protecció y perfeccionament de la vida dels individus y el progrés social; y per això han de tendir a desenrotllar la instrucció y educació individual y col·lectiva, a multiplicar las funcions de cooperació y al foment d'institucions que tinguin per objectiu determinades finalitats socials, com Bossas de Treball, Càixas d'Estalvis, de Retiro y altres semblants.

»Tercer. Que lo mateix en las relacions d'associacions nascudas de formas de vida distintes, qu'en las d'individus de diferenta funció social, ha de procurarse en tots els actes de la vida la més franca comunicació entre tots els elements.»

Es brillantment explicada aquesta Base pel ponent en Raymond d'Abadal. Després de demostrar l'esperit catalanesh que batega en totes las Bases, estudia tots els extrems de la tercera, exposant son criteri ab admirable claretat. Explica el per què la ponencia ha admes una esmena presentada pels delegats de La Bisbal, en la que's diu que deuen fomentarse las cooperatives de consum, producció y crèdit. El senyor Abadal es ova-cionat per sa brillant disertació, y s'aproba per unanimitat la Base tercera ab l'adició dels delegats de La Bisbal, llegintse seguidament la Base quarta:

«L'Assamblea tenint en compte que las relacions nascudas per rahó del treball, encara qu'afectin a altres elements socials, deuen ésser lliures y equitatives, y que per arribar a n'aquest fi deuen posarse en condicions de que aquella llibertat y equitat no sían perturbades materialment ni moralment, declara:

»Primer. Que las relacions contractuals nascudas del treball, sían individuals o col·lectives, deuen ésser assegurades y protegidas per comissions y jurats mixtes formats pels elements que's posin en relació de contracte, sense predominí de cap de las parts.

»Segon. Que'l compliment de las relacions contractuals nascudas del treball deu ésser regulada per dites comissions o jurats, incoerent en responsabilitat la personalitat jurídica que cerqui la resolució d'un conflicte fora d'aquestes vies per qualsevulga modo violent, o negant sa cooperació a la producció.»

Es apoyada aquesta Base per l'obrer en Bartomeu Bonhome, qui diu que'l treball, consolidant sa acció davant de la del capital, adquireix forsa y realisa un veritable progrés tota vegada que fa que'l proletariat adquireixi vera conciencia de sa personalitat. Defensa l'esperit de rebeldia y condemna'l de violència, con són las vagues que dificultan el treball y fan minvar la riquesa. Cal, donchs, regular las relacions entre'l capital y el treball de manera que's pugui prescindir de la intervenció del Estat. El senyor Bonhome es aplaudidíssim.

Després d'haver presentat el delegat senyor Casals una esmena a la Base que's discuteix, es aprobada aquesta per unanimitat, substituintse en la mateixa la frase de *jurats mixtes* per la de *jurats arbitrals*.

El senyor Figueras, delegat per Sant Daniel, proposa fer un gran tiratge de las Bases aprobadas pera repartir-les profusament entre'ls obrers. L'Assamblea acordà obrir allí mateix una suscripció.

A proposta d'en Martínez y Serinà, delegat per Tossal, s'acordà enviar un telègrama de felicitació als felibres de la Provensa, que aquests dies celebren la seva festa literaria.

Seguidament el doctor Martí y Julià fa us de la paraula pera dedicar un recort a la memoria del ex-president de la *Unió Catalonista* l'Antoni Maria Gallissà, mort d'ensà de la darrera Assamblea, aixís com a tots els catalanistes que d'allavors ensà han mort.

El secretari dona compte de telègrams y cartas de felicitació y adhesió rebudas dels delegats de Brusselas, París, Pineda, Xerta, Bordils, etc. També's llegeix una carta de l'Ignasi Iglesias excusant la seva incomparència a l'Assamblea per motius de salut.

A proposició de l'Antoni Suñol s'acordà dirigir un ofici de gracias especialment expressiu al degà dels delegats, que ho es l'Antoni Afon, de Xerta, qui compta l'avensada edat de vuytanta anys.

El senyor Boix, delegat de Santiago de Cuba, felicit a l'Assamblea en hom de 436 catalanistes residents a Cuba, que quan estava en poder d'Espanya—diu—era un foc de corrupció y d'immundicia y ara es un país progressiu y obert a tota civilització, lo qual s'explica pel fet d'existirhi avuy 4,700 escolars, o siguin 4,400 més de las que hi havia quan Cuba era espanyola. Ab tal motiu aludeix a un solt que trayentlo de *Germinall* publica JOVENTUT, y endressa falaguers conceptes a nostre períodich. Las manifestacions del senyor Boix produheixen gran entusiasme entre'ls assembleístas.

A proposta d'en Joseph M.ª Roca tota l'Assamblea, posada de peu dret, fa una grandiosa manifestació d'adhesió y simpatia a la Junta Permanent y a la ponencia, a las que indignament però vanament han intentat ferir els que tant temps han volgut fer de cacichs dintre de nostre camp. El senyor Roca afegeix que tots els catalanistes deuen oblidar aytais miseries, preocupantse sols de fer patria. Pau als morts.

L'Eduard Vidal, delegat per Barcelona, proposa que consti en acta'l sentiment ab que ha vist l'Assamblea que s'hagi atacat per alguns delegats la patriòtica conducta de la Junta Permanent y de la ponencia.

El senyor Suñol (A.) pren la paraula oposantse a lo proposat pel senyor Vidal, manifestant que no hem de fer cas dels gossos que lladran ni de las pedras que tiran al nostre jardí, donchs ells ens servirán, fent aplicació de la frase d'un escriptor francès, pera contribuir al bastiment del edifici de l'autonomia de Catalunya.

Després d'acordarse que no consti cap protesta en acta, s'aixeca'l doctor Martí y Julià pera fer el discurs resúm de l'Assamblea. Fa notar que no s'ha tractat d'enlluernar ni atraure a ningú pera petits fins al trac-

tarse la qüestió social. Remarca que la declaració de nacionalisme era necessaria, perquè'l caràcter particularista que distingeix als catalans es tal, que fa que son nacionalisme sia'l més complert de tots els del món, y al efecte cita'ls pobles noruech, irlandès, bohemí, suís, etc. Fa constar que'l Catalanisme no's preocupa d'encarrilar

y dur a terme sols una acció política, sinó que trevallera pera que renaixin totas las energías sociales propias de Catalunya, pera qu'ella sia gran y forta. Se fa una ovació al president de la *Unió Catalanista*.

Ab un crit unaním de «Visca Catalunya»'s disol aquesta memorable Assamblea, a la una de la tarda.

ALS QUE PROTESTAN

En la protesta formulada per varis senyors contra la formació de la darrera Assamblea de la *Unió Catalanista*, contra la declaració feta en ella per la Junta Permanent, y contra'l tema posat a discussió, s'hi observa l'estil vibrant d'una de las primeras firmas de nostre renaixement literari; però s'hi troban també sensibles contradiccions, que fan plàniers de que las altas inteligencias s'obcequin a voltas fins al punt de posarse al servey de causas migradas y sense consistencia.

En aqueix document s'afirma que la declaració d'ésser el Catalanisme un moviment nacionalista es estemporania y suposa en els individus de l'actual Permanent verdadera ignorancia, tota vegada que l'acció nacionalista de nostra causa sempre ha sigut ben clara, avans y després de la proclamació de las Bases de Manresa.

Donchs bé: nosaltres que tantas voltas hem defensat aqueixas Bases; nosaltres que las hem ostentadas al ésser presentat diputat a corts un company de redacció; nosaltres que tot y fentnos càrrech de certas puerils tossuderias y petitesas d'individus de la *Unió*, hem lluytat ab ells y fins hem dit que del programa no se'n deu treure ni un borrall en alguna ocasió en qu'hem vist qu'altres catalanistas també de la *Unió* n'prescindian portats d'insanas ambicions o fal·leras; nosaltres que, amichs de la veritat, per nostre esperit independent y criteri ample tant hem dat que sentir als catalanistas rutinaris y als ambiciosos, y que desde nostra aparició dintre'l Catalanisme ja ferem pressentir ab recansa pera'ls vells, ab goig pera'ls joves, l'adveniment d'una nova era de llibertat per la qu'hem treballat incessantment fins a vèurela iniciada ab la darrera Assamblea; nosaltres que tantas voltas hem defensat la intangibilitat de nostres principis, sostenim qu'en las Bases de Manresa hi ha definicions inútils, y que aqueixas definicions

són el gran obstacle que s'oposa a la efectivitat, expansió y grandesa del nostre nacionalisme.

D'aquest modo de pensar nostre no es avuy la primera vegada qu'en parlèm en aquestas planas, en las que més d'un cop hem exposat la conveniencia de que la *Unió* revisi las Bases. A las causas grans no las hi calen motllos estrets; a las causas grans se las hi fa alt servey lliurantlas de formulismes que ja han fet son temps y que, en l'actual periode de progressiva evolució y desenrotll de nostra causa y de nostra personalitat catalana, no són més que una impedimenta pera seguir avant.

Es això lo que l'actual Junta Permanent ha vingut a dir al declarar que l'acció del Catalanisme es acció nacionalista. Y es clar que'ls senyors de la protesta ho han entès tan bé com nosaltres. ¿Y s'atreveixen a dir que'l nacionalisme existeix de fet, havent trevallat y trevallant tant pera que ni's proclami ni existeixi?

No: las Bases *transitorias* no són pas un derivatiu ni una afirmació del nacionalisme català, ja existent, com ells diuen, molt avans de qu'existís la *Unió*. Las Bases *transitorias* las han fetas uns quants homes: són obra petita, però hi ha qui n'es autor, y la estima y la defensa (encara que inútilment.) El nacionalisme, obra colectiva de tot un poble, no necessita la defensa de ningú: es causa prou gran, y porta prou empenta pera seguir avant, ab auxili o sens auxili dels qu'han volgut eregir-se en definidors del Catalanisme.

Aqueixas bases *transitorias*, aqueixas bases sobreras, no cal qu'ns esforcem a combatrelas: cauràn per ellas mateixas com cau dels arbres vius la fullaraca morta qu'ha de ésser substituïda per esplèndits fullatges, variadíssims en tons, de noves y fecondes primaveras. De fet són ben caygudas desde l'Assamblea de diumenge, y els qu'havem demanat la revisió de nostre programa podem darnos avuy més que per satisfets, y ab

nosaltres tots els assembleístas, puig clar s'ha vist que la nostra aspiració era la de tots.

Tot lo demès que's diu en la protesta es especios y (pena fa dirho) sols respira agror y rancúnia en aquests moments de dolor y de joia pera'l Catalanisme.

No val la pena de contestar la impugnació que's fa a la Permanent per haver escullit com a tema de l'Assamblea'l problema social. Com si aqueixa qüestió, sempre irresoluble y sempre viva, no pogués tractarla el Catalanisme a cara descoberta, y ab molta més independència, més clarividència y més amplitut que no ho faria un migrat partit polítich. Sempre aqueix empenyo en no escometre front a front qüestions determinadas! Sempre aqueix encongiment que per algún temps ha fet del Catalanisme un casíno particular, clòs als vents de fóra! Per això qualsevol ratxada que hi entri encostipa als habituals socis. Avuy sembla que ja's tracta d'una bronquitis aguda. Per sòrt no es el Catalanisme qui la pateix: són ells, ells sols.

Tampoch deuen contestarse'ls atachs dirigits a l'Assamblea, y per tant al Catalanisme, per haver acceptat com a ponents a individus que no pertanyian a la Unió. Benvinguts sian aqueixos individus a la ponència. El Catalanisme deu tenir empenyo en allunyar als ambiciosos y a las desferras dels partits, però als homes de talent y d'honradesa deu enaltirlos com ho ha fet ara, deu rébreles ab joia sian las que's vulguin sas ideas, sia la que's vulgui l'acció que dintre el Catalanisme vulguin exercir. Com a catalans tenen dret a exercirla, que per errada que fos, no fóra prou pera matar la nostra causa. Las causas vivas medran fins a despit dels homes. Això es fatal.

Tot lo que de la protesta's treu en clar es que, malgrat l'empenyo en impedir que's fessin certas declaracions oficials per part de l'Assamblea, y malgrat el tort que al nacionalisme català feyan certas bases del programa catalanista, el nacionalisme català va formantse y anirà triomfant.

Els cors s'aixamplan, ja lliures d'aquells personalismes y d'aquellas miseries qu'en el fons de la protesta semblan bategar. Y cors ben grans e inteligencias ben claras ens ofereixen las novas generacions catalanistas.

Ha arribat, donchs, l'hora de que'ls joves inteligents y lleals se possin devant dels vells intransigents y rancuniosos, y ab llenguatge concret y català (ab aqueix llenguatge del que'ls vells també s'atribuixen la exclusiva, com si aquí no hi hagués més catalanistas ni més catalans qu'ells), els diguin:

Nos valèm tant com vos. Y tots plegats més que vos.

Però no n'hi ha pas necessitat: sa situació ja es prou trista, y no som pas nosaltres qui s'ha de preocupar d'empitjorarla.

LLUÍS VÍA

PER QUÉ NO DEVÍAN HAVER ANAT A MONTSERRAT ELS SOMATENTS

En el número anterior de JOVENTUT hem llegit un bonich article, firmat per don D. Pou y Lladó, en el que dit senyor pretén explicar y justificar l'anada a Montserrat dels somatents de Catalunya quan la visita del rey don Alfons XIII a dita montanya,

Jo com a individu del somatent y com a catalanista convensut, no puch deixar passar sense protesta l'article del senyor Pou y Lladó; ab molt més motiu quan, a través dels seus paragrafs, no es gens difícil endevinarhi a un catalanista de bona mena y a tot un cavaller ben digne de ma consideració.

No devian haver anat els somatents a Montserrat, perquè'l somatent català es una institució completament deslligada de lo que'n podriam dir política de forma, y malgrat lo qu afirma'l senyor Pou, això es, que calia fer una manifestació ostensible de las foras dels nostres somatents, aquesta mateixa manifestació hauria hagut de ferse en qualsevol altra ocasió en que, no trobantse a Montserrat el representant del poder armònich, ningú hauria pogut dubtar de si la tal manifestació era de gent catalana o de servidors de la monarquia.

No devian haverhi anat perquè'ls somatents catalans no deuen oblidar jamay els llores conquerits en las immortals y sangnantes lluytas de Cambrils, Tortosa, Constantí, Tarragona, Riu d'Arenas, Santa Coloma,

Martorell, Montjuich, Mollet, y tantas y tantas otras de l'anomenada *Guerra dels Segadors*, en que'ls nostres somatents combateren heroicament contra las tropas de Felip IV, contra'l poder central, contra aqueix poder central a qui els somatents de nostres dias aplaudian y presentavan las armas.

No devian haverhi anat per respecte a la memoria d'aquells de nostres antecessors qu'allà en las darreries de la guerra de Successió, acoblats al entorn de la bandera catalana arborada pel noble marquès de Poal, lluytaren y moriren com a lleons entre las abruptas serraladas montserratinas, batallant fins al darrer sospir contra las nombrosissimas foras del comte de Montemar, un dels generals més odiosos y més hàbils dels exèrcits de Felip V, el primer rey de Espanya de la dinastia borbònica.

No devian haverhi anat, pera que ningú pogués sospitar ni creure que'ls somatents han oblidat la solapada conducta de Carles IV y de Ferrán VII, a qui tant de dret aludeix el senyor Pou quan al parlar del estat en que's trobava Espanya durant las gestas de la guerra de la Independencia, diu ben clar *que fou abandonada pel poder central y per tots aquells qu'haurian hagut de morir primer que ningú pera defensarla*.

Per totas aquestas rahons y per moltes altres que no poden dirse ab lletres d'imprenta: *no devian haver anat a Montserrat els somatents de Catalunya*.

JOSEPH M.^a DE PALOU Y SOLIVELLA

RECTIFICANT

Haviam escrit nostre anterior article (dedicat per cert a don Arthur Masriera), quan han vingut a las nostras mans dos documents importantissims. L'un d'ells es una carta del propi senyor Masriera, a la qual per ésser particular no contestem avuy desd'aqueixas columnas, però que publicarem si el senyor Masriera ho desitja; l'altre es un tractat de psico-fisiologia del eminent professor saxó Albert Karl von Waldeck, titulat *Der menschlich Genius und die Erbschaft*, obra que resol la qüestió totalment respecte a la herencia del Geni. El professor von Waldeck, gloria de la ciencia germànica, y qual nom no pot ésser desconegut pel senyor Masriera,

defineix el geni de conformitat ab el poeta y filosof japonès Mita-Kalutico, diferenciatsen tan sols en la causa generatriu, puig mentres en Mita-Kalutico diu «que'l geni depèn dels efluvis nirviosos», en von Waldeck li dona com origen «una causa superior d'essencia y naturalesa ultra-terrenas». En lo demés estan conformes abdós filòsops.

Però no m'ha mogut a contestar al senyor Masriera'l desitj de polèmica, no: m'ha mogut a contestarli el fet de que von Waldeck resol la qüestió de la herencia del geni en sentit negatiu. Demostrant una erudició extensa y sòlida, el gran professor alemany arriba, de deducció en deducció, a probar que *der Genius ist nicht erblich*.

¿Què tal? Què'n té que dir el senyor Masriera de la categòrica afirmació de von Waldeck? Temps y espay desitjariam pera reproduir la indestructible dialèctica del sabi saxó, contra qual solidesa's desfarian en pòls els sofistichs arguments dels qui sostenen que'ls genis tenen hereus continuadors de llurs obras. No, senyor Masriera: la qüestió està resolta y ben resolta: els genis no tenen hereus.

¿Quin hereu tingué Arostòtil? ¿Quin hereu tingué Carlesmany? ¿Quin hereu tingué Durer? ¿Quin hereu tingué Felip II? ¿Quin hereu tingué Espartero? ¿Quin hereu tingué l'emperador Napoleó? ¿Quin hereu tingué Pere'l Gran de Russia? ¿Quin hereu tingué l'Espronceda? Y si dels morts passém als vius, ¿qui trobarà que poden tenir hereus l'almirall Alexeieff, en Theodor Baró, en Romanones, el *Maleta Indulgencias*, Mr. Loubet, en Maeterlinck, en D'Annunzio y en Palet de Rubí?

Si, senyor Masriera: molt ens dol tenir que rectificarnos y rectificarlo a vostè (*pardon!*), però la veritat avans que tot. Compri el llibre del sabi von Waldeck (costa 50 marks, *Stereotyp-Ausgabe, Leipzig, 1904*), y veurà com se desfán las afirmacions dels qui dubtan. Repetimho una volta més: no, *el geni no es hereditari*. Nosaltres ho sentim, però la veritat ens mana. Diguem com en Zola: *la vérité est en marche...* y pera desfer el mal efecte del nom d'en Zola, afegim ab el cor seré y l'ànima tranquila: *Amicus Masriera, sed magis amicus veritas!*

RAFAEL VALLÉS Y RODERICH

AUTOGRAF D'EN MISTRAL

No havent pogut donarli cabuda dintre'l Suplement Artistich qu'avuy dediquem al Felibrige, publiquem en aquest lloch un autograf del gran cantor de la Provensa: autograf que, malgrat no estar escrit en la llengua nacional del poeta, té pera nosaltres catalans, forsa interès, donchs en ell en Mistral, contestant a la invitació que li feu l'Aladern d'assistir als darrers Jochs Florals de

Barcelona, evoca ab tendresa ls grats recorts que guarda d'aquesta ciutat, d'aquesta terra y de las personals amistats que hi contragué en temps ja llunyans, puig se remontan al any 1868.

Com poden veure'ls lectors, aquest autograf està escrit en una postal en quin marge hi ha estampat el sagell commemoratiu del cinquantenari del Felibrige.

CARTO POUSTALO

FELIBRENCO

Yallaro, 96 avil 1904

mon cher Poète, je suis très touché de
votre gracieuse invitation aux Jochs Florals
de Barcelone. mais ce voyage, avec les émotions
qui s'en suivent, ne m'est pas possible de

féliciter pour célébrer, le 23
Mars, le Cinquantenaire de la
Réunion provençale au Castel
de Font-Segura. Il faut s'y
préparer. J'ai du reste conservé de
mon voyage à Barcelone (Mars 1868)
un souvenir si beau que rien
d'autre ne pourrait l'égaler.

Je reviens de Liria, Figueras, Serona, La Bisbal, l'Aixosa,
et Barcelone en la Penitè et la Salas, Olen et
les Euxes du Boudersal. Mais on s'en va, les amis perdus?
à vous cordialement F. Mistral

LAS PARÁBOLAS DEL BELLÍSSIM ENEMICH

EL FILL PRODICH

PER GABRIELE D'ANNUNZIO

... dissipavit substantiam suam, profuse vivendo.

LUC. XX, 13

Un home tenia dos fills. Els quals se deyan Elihu y Carmi; y vivian abdós en la casa payral, creixent en la llur juvenesa com creixen ufanosos els cedres vora'ls racers segurs. Y mentres l'hereu al costat del pare estíava'ls sachs de gra, el més jove cassava las petitas guineus que malmeten las vinyas floridas. Y mentres aquell, al costat del pare, comptava'ls cabals producte del tràfich, l'altre espiava las dónas mercenarias que carregavan en els vaixells la mel, el nard y l'assafrà acompanyant ab cants y rialladas el treball olorós.

Venian els deutors del pare portant jerras d'oli, mesures de blat, en gran nombre; y el jove Carmi, posat a la més alta torratxa, després d'haver contemplat aquella abundor dels graners amples y de las cisternas profundas, mirava la potencia del riu que s'expandia per la vall distribuint la sahó de las ayguas a las terras felissas.

Y aymava'l riu, semblantli que secondés el seu desitj y li fes prometensa de paisos més bells; y veyia en el seu pensament tot aquell devassall inert de béns, vivificat, propagarse per aquella via liquida fins a las ciutats llunyanas, y convertirse allí en tota mena d'alegrías.

Llavors baixava als jardins; y havent teixit garlandas de las més frescas flors, corria a guarnir las portas de las cisternas vessantas y dels graners plens, tal volta com a sagell del seu pensament voluptuós.

Li digué un dia Elihu, el germà, atrapantlo en aquell acte singular:

—Oh Carmi, ¿per què fas això?—

Y Carmi, qu'havia après la gracia en el llenguatge d'alguns mercaders xerrayres, els quals veneravan un déu nomenat Erme, va respondre y digué:

—Pera que'l fruyt no't fassi oblidar la flor, oh Elihu. Quan siguis en els camps, recordat dels jardins. —

Y Elihu, irat, digué:

—Tu no sabs fer més, oh Carmi, que mandrejar per las torratxas y pels jardins mentres jo serveixo al pare. He vigilat els treballadors y ordenat las jerras d'oli y las mesures de blat. Tu has cullit las rosas.

—¿Per què t'enfadas? No veus com per las mevas arts l'abundor te somriu?—

Y las portas, robustas y rústegas com las de las presons, engarlandadas somreyan encara, semblant com si aquells cercles florits fossin pera vessar la riqueza oculta com dels ulls se vessa la interna joia.

Succehi qu'una dóna, fugint d'una nau amarrada en els marges del riu, s'adonà de la casa rica; y havent lograt permaneix entre las mercenarias dedicadas a servir la mel y las aromas en els vaixells, fou vista per Carmi en la estancia del suau olor.

Com la regina entre las abellas, ella prevalés entre las treballadoras innombrables. Y com las abellas havian omplert las arnas acompanyant ab llur fadiga'l murmur, també aquelles omplian els vaixells cantant a chor pera no cedir a la voluntat dels jperfums ahont ellas se sentian presas com de un benigne somni. Y en la plenitud de las veus la estrangera's movia ab tal ritme, que semblava dansés una dansa estudiada. Y els ulls de Carmi prenian aytal encis, que ni una sola cosa d'aquell dia estimaren més desitjable; y veieren la imatge d'aquells bells membres en el bategar de las fonts, en el llambregar dels estels, en el tremoli de las velas.

Ella's deya Lydia, nascuda en una illa nodrida de colomas. Els seus cabells eran tan rossos, que Carmi de primera ilusió cregué se li escolavan llargas gotas de la mel mateixa ahont ella tenia'ls dits posats trevallantla; y las abellas mateixas sufriren l'engany. Els seus ulls eran com l'ayre cerench que tremola als mitj-dias en la gran calda. Els seus llabis cremavan en el seu respir com dugas brancas de murtra en una flama tranquila.

Un vespre ella entrà en els desitjos de Carmi, prop d'un roser naixent. Sense parlar, ella obri la seva túnica y oferi al jove las sevas mamellas semblants a dugas rosas plenas y pesantas. Va ubriagarse ell tant, que cregué haver vessat demunt del cos d'ella, en una sola hora, com en un festi interminable, todas las especies acumuladas per

anys en la casa del seu pare. Sentint contra'l seu costat bategar el cor misteriós de la fugitiva, navegà de pensament pel riu afalgador fins a la mar llunyana. Y extasiat en el cansanci d'amor com en una mort dolça, li omplia las orelles el bramular confós del mar que no havia conegut may.

L'illa nodrida de colomas li aparegué llavors en l'atzur de las cellas delitoses; li apareixian alli las ciutats blanques, estenentse al entorn els golfes llunars, poblats de musichs, de maynada y de meretrius, ricas d'estatuas, d'himnes, de llits bellissims, de bellas vestas, de bellas tasses, religiosas, hospitalarias, ahont els homes coronats de garlandas gaudian d'un perpetual convit, obedients al poder d'una deesa que Lydia nomenava Afrodita.

Li digué Lydia:

— Oh Carmi, ¿per què no vols adorar a Afrodita? Qui no hagi mirat el seu rostre, no coneix la joia perfecta. Dreta sobre la roca, somriu llargament en el temple obert, aviant moltes colomas als vents del mar.—

Digué Carmi:

— Oh Lydia, jo vull adorar com tu a Afrodita y, si m'es concedit, també a aquellas que tu nomenas las Caritats dels fusos d'or, y todas las cosas amables qu'alenan el cor del home.—

Y ell s'alsà, comparegué en presencia del seu pare, y digué:

— Pare, donam la part dels béns que'm pertoca.—

Y el pare, qu'era sabi, no s'admirà, no va irarse; mes cridà al fill primogènit, y digué:

— Oh Elihu, el teu germà demana la seva part dels béns.—

Digué Carmi, somrihent:

— Oh Elihu, vaig a teixir garlandas en altres jardins: ¿vols venir ab mi?—

Digué Elihu:

— Tu ja tens la teva companya: jo serviré al pare.—

Digué Carmi:

— Conservat bo, germà. Que moltes jeraras d'oli entrin en las tevas cisternas y moltes mesuras de blat en els teus graners; que no't sigui may pesat cap manament del pare. Jo't duré dels paisos de lluny alguna ofrena singular.—

Y el pare repartí els béns.

Y, pocs dias després, fets tots els preparatius y aprestat un navili, el jove empenqué'l viatge ab la dona de l'illa, per la corrent del riu, vers el mar ahont regnava la deesa que Lydia nomenava Afrodita.

Havent en la patria de Lydia adorat la deesa y sacrificat moltes parellas de colomas, ell visità després las blanques ciutats que tenian temples ahont els altars eran servits per turbas de meretrius. Ell conegué alli la santetat de la suhor qu'exprém dels cossos intimament units la vehemencia de l'abarrassada, y aprengué'l ritme sagrat que regula las paraulas per las quals pren creixensa la joia lasciva. Ell descobrí tots els misteris, experimentà todas las gaubansas. Sempre's regalà espléndidament: feu brillar la porpra sota las arenas rebaixadas; llensà l'or sota dels peus ágils; volà en els seus amors sobre cavalls èmuls del vent, sobre trirrems més veloces que l'alció. Fou com un rey de breu regnat. Mes volgué concedirli Afrodita, avans que devingués captayre, un testimoni dels seus divins favors. Per'xò feu que's trobés en un lloch nomenat Eleusi, el dia d'una festa solemnia a la que acudi tota la gent d'aquella nació. Y alli estant tota la gent escampada a lo llarch de la platja, ell vegé ab els seus ulls mortals avansarse una meretriu bellissima entre las bellas, nomenada Friné, y deslligarse la cintura y càureli la vesta y estendre la cabellera, y apareixe nua a la vista de la multitut atònita; y entrar nua en las ayguas, restar alli illuminada, ab el somriure invencible de la deesa que plavias en testimoniar d'aquell modo la seva presencia als homes.

Tal fou l'espectacle que vegé Carmi ab els seus ulls mortals avans de devenir captayre. Y el mateix dia caminà fins al port, s'embarcà en un navili qu'estava disposat a solcar el mar, y navegà vers las costas d'Asia pera avehinarse a la seva terra; y en las angustias del llarch viatge li consolava'l cor la imatge del prodigi d'Eleusi, qu'ell veyea de tant en tant renovar-se en els solchs escumosos de las onas. Mes quan abordà, havent gastat en el viatge la darrera dracma, se considerà perdut; y li vingué al pensament el seu pare, el seu germà, la prosperitat de casa seva, els graners plens en quinas portas ell hi posava un temps frescas garlandas, la estancia aro-

DANIEL URRABIETA VIERGE

màtica ahont las dònas acompanyavan ab cants y rialladas el trevall olorós.

Ja no li restava al pelegrí més que una vesta y la menuda Afrodita d'argila que Lydia li havia donat plorant al separarse d'ell. Llavors comensà a patir de fam; y va anar a captar; mes ningú li feya caritat, puig que una gran carestia s'esqueya en aquella encontrada. Y se llogà a un dels masovers de per allà, que va menarlo als camps pera pasturar els porchs. Y ell desitjava atiparse de las pallofas que'ls porchs menjavan, mes ni una n'hi havia.

Ara s'estava al peu d'una alzina, pàlit com un moribond; y palpava encara dessota la vesta contra'l seu pit la imatge tutelar d'argila, pera rescalfar el seu cor amarat de gel. Y recordava la seva partida ab la dòna fugitiva, y el navili impulsat per la corrent, y la vista del mar ressonant, radiant, y l'illa nodrida de colomas, y l'esplendor dels temples, y la flongesa dels llits, y la facilitat dels plahers.

Y, sentintse morir, revisqué en sa memoria'l germà ordenant las jerras d'oli y las mesures de blat que'ls mercenaris abocavan en las cisternas y els graners; y digué:

— Aquests mercenaris del meu pare tenen el pa abundós y jo'm moto de fam. Jo arribaré, y m'humiliaré al meu pare, y li diré: «Pare, he pecat contra'l cel y al devant teu, y no soch digne de que'm nomenis més fill teu; fesme com un dels teus mercenaris.»—

Y desseguit s'alsà; y deixant els porchs a la pastura, prengué'l camí de la casa payral. En el llarch camí's nòdria d'arrels, bevia l'aygua dels clots, y a cada pas se creya morir. La seva pell s'agafava als ossos, mancats de carn; contorsionavas el seu ventre com si baba d'àspits li recremés las entranyas. Y mentres tant caminava, igual que una fulla, sens esma.

Traducció de—
P. PRAT JABALLÍ.

(Acabarà)

El dia dotze del corrent morí a Boulogne-sur-Seine l'eximí artista espanyol Urrabieta Vierge, conegut especialment per son nom de mare, ab el que firmava'ls seus dibuixos.

En sa joventut emigrà d'Espanya cercant un ambient més apropiat al desenrotllo de son talent, y si hi tornà fou pera fer cullita d'estudis y croquis pera sas obras: perquè en Vierge, malgrat viure a París, restà sempre, com artista, molt espanyol, complaentse en representar escenas y tipus d'aqueix caduch poble; mes no transcrivint la Espanya negra, perduda, moribonda, que després s'han complagut en representar alguns com en Dario de Regoyos, sinó una Espanya pintoresca a causa de son endarreriment, una espanya ab regust de *capa y espada*. Ab lo dit se comprèn que l'època que s'identificava més ab son temperament era la de Felip IV, y que las ilustracions més notables sortidas de sas mans són evocacions d'aquell temps.

La característica de sa obra es una franca y espontania personalitat; sas composicions són sempre originals e imprevistas, despertan interès desde'l primer moment, y ni remotament quedan encarceradas ni fredas. Quan resolia un assumpto dant importancia a la taca, com per exemple en escenas de nit, era magistral, y sota son llapis o pinzell tot prenia color com si fos interpretació d'un quadro d'un gran colorista. La bellugadissa que sabia dar a sas ricas combinacions de tons y matisos animava'l dibuix o la *gouache* ab un alè de vida. Sens exagerar se li té de concedir un lligitim parentiu ab els grans realistas de la pintura espanyola.

Quan dibuixava ab ploma y's limitava als contorns y al clar-obscur, no deixava quasi may de darhi un toch de *color* per'animarho, accentuant un batiment, o tacant de negre alguna pessa d'indumentaria. En la execució dels accessoris de sos dibuixos, arquitectura, mobles, reixas, armas, brodats, etc., hi posava un carinyo extraordinari, cassant sempre son ayre típic, avalorantho y danthi un interès de cosas vivas, produhint ab la minuciositat aparent de son trevall l'efecte d'una obra d'orfevreria, conseguintho tan sols ab lo *intencionista* de la factura, sense que, mi-

rat detingudament, se pogués apreciar la exactitut de cap detall.

Sense forsar las ombras, dava un aspecte lluminós a las escenas de ple sol, semblant en algunas, gracias al puntillat que usava, que s'hi veyia la vibració de la llum. Tant en els dibuixos fets a masses, com en els fets ab la punta de la ploma, s'hi endevina un temperament d'impressionista. Moltes vegades no s'hi entretenia a fer ulls y nassos, y fent damas casi may li sortian guapas, però la elegancia incorrecta de sas agrupacions, la distinció de la linia y lo bellugadis de la composició eran prous bellesas pera no necessariar d'altras.

La perspectiva la sentia, mes no la feya, acostant a son pler el punt de distancia; y sos dibuixos, quasi may enquadrats, acabavan allà hont li convenia, no deixant, emperò, may endarrera lo qu'era essencial o interessant.

Naturalment que's troban obras fluixas entre sas innumbrables obras mestras d'ilustrador, y qu'en sa obra total podrian trobar-se defectes propis més que d'ell, d'un temps en que s'estimava més lo preciós que lo robust: però no es aquest el moment de cercarlos.

Es hora de plorar la perdua del eminent dibuixant que may fou vulgar, y que, com tants altres, tingué que cercar fora de sa patria públich que'l comprengués y recompensés el seu brillant talent d'artista.

SEBASTIÀ JUNYENT

TEATRES

LA ALQUERÍA

Ja fa temps qu'actua en el teatre Principal la companyia castellana de declamació — a Castella encara's declama y sols se declama — de la Tubau. No n'he dit res fins ara perquè no'ns han donat res de nou. Sembla que sorollosos dissentiments d'en Palencia ab la *Sociedad de Autores Españoles* feren que aquesta proclamés una especie de *boycottage*, en virtut del qual la companyia Tubau no pot representar quasi bé cap obra moderna d'autor espanyol: ¿Per quin miracle'l senyor don Francisco de A. Villegas (a) Zeda els hi ha donat una obra inédita pera estrenar? ¿Es que no li va acceptar cap altra companyia? ¿Es que'l senyor Villegas vol protegir al senyor Palencia? *Averíguelo Vargas...* Lo cert es que'l despreocupat periodista madrileny,

en quina historia literaria hi ha una de las tacas més vergonyosas que puguin infamar la vida d'un escriptor. (1), ha anat a raure al escenari d'una companyia que sols viu d'arreglos — quins arreglos! — del francès.

La tal obra's titula *La Alqueria*, comedia de costums salmantinas, en tres actes. No hi ha en ella cap tipo humà. Sols veyem en escena ninots qu'estira l'autor ab clàssica habilitat. No hi ha passions ni sentiments veraders: sols escoltem las tirallongas convencionals dels personatges de comedia; y en fi, l'acció's reduheix a un d'aquells arguments de folletí, imitació dels de *Rocambole*, sense més justificació ni verosimilitut que'l capritxo del autor. Un assassinat vulgar quins antecedents — lo únich que podria ésser verament dramàtic — l'autor se guarda, dona lloch als sobtats amors que un presidari innocent té per la filla del verdader criminal, home rich y estimat per sa conducta exemplar. Tot lo qual acaba en casori després de tres actes de sentimentalisme buyt y declamacions folletinescas dels principals personatges.

L'autor fa gala del seu coneixement del teatre — es crítich de professió — desenrotllant l'obra segons els procediments clàssichs. Hi ha exposició, nus y desenllàs, hi ha finals d'efecte, hi ha escenas còmicas intercaladas, hi ha la seva relació o qüento corresponent, hi ha una festa de casori popular, hi ha llàgrimas de tendresa, crits d'odi, recorts tendres dels temps idilichs, y en fi, tot lo que pugui commoure a las ànimas senzillas que s'enterneixen ab semblants disbarats,

Y res més. El diàleg, encara que cursi y convencional, està escrit en bon castellà. La interpretació, ajustada a l'obra. La Tubau fent de dama jova, dama jova ignocenta y sentimental... un colmo. Ningú diria — què dich ara! — vull dir, tothom diria que la senyora donya Maria Tubau de Palencia passa dels cinquanta anys.

EMILI TINTORER

(1) El senyor Villegas es el traductor de *L'Honor* d'en Suderman, ab el títol de *El bajo y el principal*. Aquesta traducció o *arreglo* desnaturalisa tan completament l'original, qu'en el fons ve a demostrar tot lo contrari de lo que l'autor demostra.

NOVAS

Sentim vera satisfacció al publicar el present número, ab el que commemorém la fundació del Felibrige com a primer desvetllament d'una gran nacionalitat, y ensemps celebrém el transcendentalíssim acte de la *Unió Catalanista* afirmant en la sèptima de sas Assambleas la existencia ben definida del Nacionalisme català en el període constituent de la Catalunya autònoma per la que tots trevallém.

Trenta dos individus que's diuen catalanistas y que no volen dirse nacionalistas, han protestat de la declaració que del nostre nacionalisme ha fet la Junta Permanent de la *Unió* al convocar la darrera Assamblea; y al protestar, han llenyat una serie d'especies calumniosas contra'ls que de lluny o de prop hem treballat pera que l'Assamblea's realités.

Certa es sa afirmació de que'l nacionalisme català no es d'avuy; però tampoch es d'avuy l'afirmació de que'l Catalanisme no trevallia a l'ombra. Y heus aquí que la Permanent ha vist clar que'ls que més treballaven a l'ombra eran els actuals protestants, y ha volgut que's treguessin al sol no drapets, sinó caretas. Y ells mateixos se las han llevadas.

Els actuals protestants diuen que posan sobre son cor y sobre son cap las Bases de Manresa integras. Estàn en son dret. Però ¿es que a afirmar-se en las Bases de Manresa hi té'l Catalanisme més dret que a proclamar el nacionalisme català, que, segons ells, de las mateixas Bases se desprén? ¿Per qué amagar els efectes si s'afirman las causas? ¿Tant poden la ceguera o el despit?

Durant vuyt o deu anys l'actual president de la *Unió Catalanista* ha vingut publicant en *La Renaixensa* articles de caràcter sociològich preconisant el nacionalisme català conscient, ab totas las modalitats que l'integran, puig si estava definit el nostre nacionalisme, era sols d'un modo implícit e incomplet, y era en articles aislats que s'havien de dir certas cosas, porque ja hi havia qui's cuydava de que determinadas declaraciones no's fessin oficialment.

Mes si avans tothom obehia a ulls cluchs, avuy això no es possible; avuy la Permanent de la *Unió* ha vist que'ls catalanistas, ja majors d'edat y lliures de tutelas, las volian ben explicitas aqueixas declaracions oficials que tant de bé fan a una causa gran com la nostra y que may poden perjudicar als homes d'altas miras. Donchs bé: els qu'ara protestan, són els mateixos qu'avans acceptavan y publicavan els esmentats articles del actual president de la *Unió*. ¿Per qué no

acceptan ara las mateixas doctrinas? Perque ja no són lo que llavors eran, ni manan com manavan, ni el portan ells el tinglado del Catalanisme. Aquest ja no es tan petit que pugui elaborarse ni cabre en una botigueta. El llonguet d'ahir s'ha convertit en pa de moltes lliuras, y li es impossible a un sol home pastarlo y emmotllarlo a son gust.

Qu'es trist perdre'l pa quan més gros y més gustós un hom el trobava!

Suposém a nostres lectors enterats de tots els extrems de la protesta contra la darrera Assamblea de la *Unió*. En un d'ells se censura que figurin en la ponencia individuals que dintre la *Unió* no hi militan pas.

Y un dels firmants de la protesta es l'ex-president de la *Unió* don F. Romani y Puigdemongolas, que fa poch felicità al regionalista senyor Cambó (qu'en la *Unió* no hi milita pas) per haver fet acte d'acatament al quefe del Estat en la Casa Comunal de Barcelona.

Y no es que neguém la llibertat que té'l senyor Romani d'obrar com vulgui y de contradir-se com millor li sembli. Però si que fem constar sa inconseqüencia y sa senectut. Els vells són venerables, però rapapiejan.

Els senyors de la «Lliga de Catalunya» prepararen pera'l dissapte al vespre una conferencia a càrrech d'en Joseph Mallofré, dedicada als delegats de l'Assamblea que devia celebrarse l'endemà.

Mes el senyor Mallofré no donà la conferencia anunciada. ¿Per qué? Es un misteri.

Però, sense com va ni com costa, el mateix vespre un altre senyor de la «Lliga» las empenqué contra nostre períodich, y (rara casualitat!) esperà pera ferho a que fossin fóra del local uns companys nostres de redacció que s'hi trobavan: que aquest es el valor que certa gent té de sas conviccions.

Y encara lo pitjor no fou això, sinó que al sentir las ximpleras endressadas a nosaltres y a la Permanent de la *Unió*, la quasi totalitat de la concorrencia abandonà'l local, quedantse tots sols y en quadro l'orador y deu o dotze de la mateixa capelleta.

Lo que de nostre períodich varen dir no's pensin per això que sia res del altre món. Qu'es redactat per fills de casas bonas, que la nostra filosofia es d'estar per casa, que ns pensém tenir vistas a Europa però que nostra cultura està al nivell del A. B. C., *semanario ilustrado*, y en fi, que JOVENTUT es l'orgue del Passeig de Gracia.

Y vetaqui qu'ara estém d'allò més enfadats. Però vinguin aquí y diguin: ¿que'ns voldrian fills de casas dolentas? ¿que voldrian que fessim filosofia de carreró? ¿que no es més ventilitat, més clar y més higiènich el Passeig de

Gracia, posèm per cas, que'l carrer d'en Perot lo Lladre?

Aquest es ben proper de casa de vostès, y els proposèm que si pensan fundar cap periòdich pera combàtrens, hi estableixin la redacció.

Al cap y a la fi, per haverse de quedar en un carreró, no cal pas que corrin gayre.

El diari d'en Roig y Bergadà, aqueix cursi representant del quefe dels *republicans esquirls*, en sa edició del dilluns, al costat d'un *doble crimen y suicidio* ab grabats terrorífics, publica un article titulat *La Asamblea de Canprosa*, ple de falsetats y d'insults contra la darrera Assamblea de la *Unió Catalanista*.

L'article no porta firma, però per las bestiesas que conté y per lo mal redactat qu'està, sospitèm que podria ésser del tenor d'aquella casa del *cèlebre* descubridor d'Espronceda, que, sens dubte a causa de sa condició de gallego o asturià, sempre que parla o escriu, ho fa com ho faria qualsevulga *aguador* o agent de la ronda del seu compatriota el *ispetor Peláez*.

De totes maneres, y sia qui sia l'autor del article, aconsellèm a *La Tribuna* que d'ara en avant, sempre que parli d'actes del Catalanisme, ho fassi d'un altre modo. Que usi una capsalera més *esgarriosa*, que, per exemple, podria ésser: */// Parricidios, deliberaciones y conflagraciones de una Asamblea Catalanista!!! — Brutal atentado y atropello de la Base segunda. — Presentación de una enmienda con premeditación y ensañamiento. — Secuestro y martirio de una proposición*. Tot això acompanyat d'uns quants grabats representant *el lugar del suceso* o la *situación del presidente, la mesa y la bandera la vispera del día de autos*, y de tres o quatre figuras que si després d'una Assamblea Catalanista serian en Martí y Julià, en Raymond d'Abadal o en Trinitat Monegal, en altràs ocasions podrian passar perfectament per *el almirante Togo, el diputado don Jaime Alegré o el cardenal Rampolla*.

No oblidí *La Tribuna* aquests consells y seguèixils al peu de la lletra, en la seguretat de que sos habituals lectors, don Pau Calvell, *el jurisconsulto señor Degollada y Capdaigua*, en Ricort, *els sabios profesores de la Extensión Universitaria* y totes las porteras castellanas de sentiments tràgichs, l'aplaudiran ab entusiasme.

Al Vendrell s'ha celebrat un gran Congrés Agricol que pot tenir verdadera importància, no pels afalachs que'l ministre que hi assistí hagi dirigit a Catalunya, sinó per la virtualitat de la cosa en si. Indubtablement, en diversos ordres d'activitats, Cata-

lunya va fent ostensible als ulls de la cega Espanya lo que vol, y acabarà per imposarho.

Per això trobèm molt encertats els següents paragrafs que copièm de *La Veu de Catalunya*.

«Passan una pila de cosas que han de tenir conseqüències importants pera Catalunya.

L'Assamblea de la *Unió Catalanista*.

El Congrés Agricol de Vendrell.

Las barallas dels republicans ab la desfeta de la *Unión* per l'actitut dels federals.

La reorganissació de las forsas de la «Lliga».

Els preparatius pera la revisió aranzelaria, y

L'actitut francament nacionalista dels literats mallorquins.

Aquestas manifestacions de la vida catalana, ben diverses y variadas, d'ideas y de camps diferents, tenen una sola aspiració, una sola finalitat: el progrés y l'enfortiment de Catalunya, de la rassa catalana.

Sursum corda!

La idea de la regeneració de Catalunya pel renaiement integral de totes las sevas forsas, es en tots els pensaments, y l'amor a Catalunya en tots els cors.

Se fa molt caní; més caní del que sembla.

Avant y fóra.

Nostre bon amich el reputat escriptor en Joseph Aladern acaba de publicar el *Prospecte* d'un *Diccionari Català*, en quina conllecció ve ocupantse desde fa prop de vint anys y quina publicació començarà'l dia primer del vinent juliol. Aquesta obra, que sens dubte serà la més nodrida de las conegudas fins avuy, y potser el primer diccionari boy complert de nostra llengua, se repartirà per quaderns setmanals, al mòdich preu d'un ral cada un pera qu'estigui al alcans de totes las fortunes.

Són tan bells y tan veraders els conceptes que l'Aladern esposa en son prospecte, que de bona gana's copiaríam tots si disposèssim de més espay. Mes no podèm resistir al desitj de transcriure quelcòm:

No es, no, ni de bon tros, tota la Llengua Catalana la que fins avuy diversos autors han consignada en petits vocabularis; Catalunya es més gran, sa llengua es més extensa. Un immens tresor resta perdut o en camí de perders fóra de las planas d'aytals llibres, inventari descuydat e incomplet de nostre gran patrimoni llingüístich. En els vells pergamins, en las obras de nostres clàssichs oblidadas al fons d'estrangeras Biblioteas; en els fragments que s'han conservat dels llegendaris Trovadors qu'escriptors francesos han presservat de la total destrucció; en el parlar germà de las comarcas del Mitj-día de Fransa; en els replechs vèrgens dels Pireneus, ni espanyols ni francesos; en las modalitats característichs de las diferents comarcas que'l nostre migrat llenguatge literari actual tendeix a fer desapareixe; s'hi troba tot un tresor llingüístich incomparablement més gran, més rich de sons y de color, que'l de qualsevol altra llengua d'Europa. Cal, donchs, desenterrar y arregar de nou totes aquestas runas dispersas pera bastir de nou l'edifici de nostre idioma, el temple de nostre Verb, el primer que fixà la moderna expressió en la Europa actual y el primer també entre tots per la seva valua.

La nostra tasca es gran, ho reconeixem, immensa y superior a las nostras forsas, mes el treball fet creyèm que'ns dóna dret a intentar aquesta reconstrucció, que altres ab més forsas y més aptituds podràn acabar y pulir fins a deixarla del tot lle-ta, sense deficiencias ni taras que li escatimin grandiositat y bellesa.

El diumenge de Pasqua a la tarda, l'«Orfeó Català» donà un escullit concert en el Teatre Modern de Gracia, executant obras de Millet, Mas y Serracant, Pujol, Nicolau, Noguera, Garcia Robles, Clavé, Vives, Grieg y Jannequin. Els orfeonistas, com sempre, foren objecte de grans aplaudiments, aplaudiments que's convertiren en xardorosa ovació al sentirse vibrar las notas del himne patriòtic *Els Segadors*.

El producte líquit d'aquest concert se destina a obras de beneficencia.

La *Asociación Patriótica Española* de Buenos Aires ha publicat uns elegants cartells anunciadors dels Jochs Florals que celebrarà el dia 12 del vinent octubre. La llista de pre-

mis es molt nombrosa, donchs se'n ofereixen 28, sense perjudici de publicar un altre cartell adicional si se'n oferissin de nous. Las composicions deuràn ésser enviadas al president de la comissió organitzadora, comte de Casa Segovia (Avenida de Mayo, 391, Buenos Aires,) per tot el dia 31 d'agost. El jurat està compost per 34 individus.

Com ja anunciarem, no's reparteixen folletins ab el present número.

Nostres lectors rebràn gratis el Suplement que s'acompanya.

Aquest número no's ven separat del Suplement, y son preu es de 30 cèntims.

Fidel Giró, impressor. — Carrer de Valencia, 233

JOVENTUT

SETMANARI CATALANISTA

Els treballs se publican baix la exclusiva responsabilitat de sos autors.

No s'admeten els que no sían inèdits.

No's tornan els originals.

Se donarà compte de las obras rebudas en aquesta redacció, y de las qu'ho mereixin se'n farà crítica.

PREUS DE SUSCRIPCIO

CATALUNYA: Un any.	8	Pessetas.
» Mitj any.	4'50	»
» Trimestre.	2'25	»
ALTRAS REGIONS D'ESPANYA: Un any.. . . .	9	»
ESTRANGER: Un any.	10	Franchs.
Número corrent.	20	Cèntims
» atrassat, ab folletins.	40	»
» » sense folletins.	25	»

El número corrent no's ven sense folletins.